

Inhoudsopgave

1	Introductie	4
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Doelgroep	5
1.4	Wanneer gebruikt u 'Begrijp me goed' ?	5
1.5	Seksuele en relationele vorming	6
1.6	Begeleiding	6
2	Inhoud, gebruik en aandachtspunten	7
2.1	Inhoud van het pakket	8
2.2	Vorbereiding van een bijeenkomst	8
2.3	Uitvoering van een bijeenkomst	9
2.4	Inhoudelijke aandachtspunten	10
3	Fragmenten en werkvormen	12
3.1	Overzicht fragmenten en werkvormen	13
3.2	Werkvormen bruikbaar bij alle fragmenten	14
3.3	Fragment Peter & Eva... & Tony?	16
3.4	Fragment Nadine & Bram	20
3.5	Fragment Jamy & Ed	24
3.6	Fragment Ed & vrienden	28
3.7	Fragment Floor & Djimmie	33
4	Achtergrondinformatie over communicatie	38
4.1	Communicatie	39
4.2	Sekseverschillen in communicatie	40
4.3	Culturele verschillen in communicatie	41
4.4	Misverstanden door miscommunicatie	42
4.5	Grensoverschrijding	43
5	Totstandkoming	44
6	Informatiebronnen	46
6.1	Websites	47
6.2	Literatuur	47

1. Introductie

1.1 Aanleiding

Veel jongeren zijn op jonge leeftijd seksueel actief. Zeventig procent van alle jongeren heeft op zijn of haar 18e geslachtsgemeenschap gehad¹. Lang niet alle jongeren beschikken echter over het sociale inzicht en de communicatieve vaardigheden om respectvolle en prettige contacten aan te gaan. Door miscommunicatie kunnen er misverstanden ontstaan en worden soms zelfs (seksuele) grenzen overschreden.

In het (voortgezet) onderwijs wordt in lessen seksuele en relationele vorming veel aandacht besteed aan kennis en minder aan vaardigheden. Juist vaardigheden op het gebied van communicatie en interactie zijn belangrijk. Het accent ligt meestal op de preventie van soa, hiv en tienerzwangerschap en het stimuleren van adequaat condoom- en pilgebruik. Er zijn wel weerbaarheidsprogramma's ontwikkeld, maar deze richten zich vaak alleen op meisjes. Ook bestaat er voorlichtingsmateriaal waarin grensoverschrijdend gedrag in verschillende situaties wordt getoond. De nadruk ligt hierbij sterk op het 'foute' gedrag. Bovendien worden jongens hierbij vaak vooral afgeschilderd als de dader en het meisje als het slachtoffer. Hiermee wordt voorbij gegaan aan de interactie tussen jongeren die in de werkelijkheid vaak ingewikkelder en minder zwart/wit is. Een deel van de jongeren heeft ondersteuning nodig om meer inzicht te krijgen in de gevolgen van hun eigen manier van communiceren en hun eigen gedrag en de intenties en de beleving van anderen. Hieruit is het idee voor 'Begrijp me goed' ontstaan; een dvd met 'alledaagse' voorbeelden van miscommunicatie in het contact tussen jongens en meisjes.

1.2 Doel

'Begrijp me goed' is erop gericht om jongeren meer inzicht te geven in de mogelijke oorzaken en gevolgen van miscommunicatie in de omgang tussen jongens en meisjes en om hen inzicht te geven in hoe zij de communicatie zouden kunnen verbeteren. Wij hopen dat 'Begrijp me goed' een bijdrage levert aan prettigere en gelijkwaardigere (seksuele) relaties tussen jongeren en aan de preventie van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

1.3 Doelgroep

'Begrijp me goed' is bedoeld voor jongens en meisjes in de leeftijd van 14 tot 18 jaar in het VMBO en deels onderbouw MBO. Een groot deel van deze jongeren is op jonge leeftijd seksueel actief, terwijl zij vaak minder goed seksueel voorgelicht zijn dan jongeren met een hoger opleidingsniveau en minder vaardig zijn in interactie en communicatie.

1.4 Wanneer gebruikt u 'Begrijp me goed'?

'Begrijp me goed' is bruikbaar in het voortgezet onderwijs (met name VMBO en onderbouw MBO) en in het jongerenwerk. De dvd is een hulpmiddel om jongeren inzicht te geven in en met elkaar te laten praten over wat er goed en fout kan gaan in de communicatie bij onderwerpen zoals versieren, flirten, daten, verkering willen én uitmaken. Bijvoorbeeld tijdens mentorlessen of de vakken verzorging, biologie en maatschappijleer. 'Begrijp me goed' is op verschillende manieren in te zetten, bijvoorbeeld als opstap naar of verdieping van lessen seksuele en relationele vorming, als middel om stereotiepe rolopvattingen aan de orde te stellen of als er signalen zijn rondom miscommunicatie.

1.5 Seksuele en relationele vorming

U kunt 'Begrijp me goed' inzetten als losse activiteit, maar ook in een breder kader van seksuele en relationele vorming. Dit laatste is aan te bevelen. Voor een effectieve bevordering van een gezonde seksuele ontwikkeling van jongeren en preventie van seksuele risico's is meer nodig dan inzicht en meningsvorming.

Ook het aanbieden van relevante kennis, beïnvloeding van gedragsintenties en het oefenen van vaardigheden moeten onderdeel uitmaken van seksuele en relationele vorming zodat jongeren in staat zijn op een plezierige en veilige manier seksuele relaties aan te gaan².

1.6 Begeleiding

'Begrijp me goed' is een dvd met beeldfragmenten die gaan over spannende, maar ook gevoelige onderwerpen: versieren en flirten, daten, verkering willen én uitmaken. Het is daarom belangrijk dat de groep begeleid wordt door een docent of jongerenwerker, die:

- Ervaring heeft in het begeleiden van groepen.
- Bekend is met de doelgroep (jongeren van 14 tot 18 jaar).
- Gesprekken en oefeningen over communicatie en relaties kan faciliteren, stimuleren en begeleiden.

Enige kennis van de huidige opvattingen, gedragingen, verwachtingen en wensen van jongeren op het gebied van relaties en seksualiteit is een pré³.

Een open en respectvolle houding is essentieel om jongeren de gelegenheid te geven om over dit soort gevoelige onderwerpen met elkaar in gesprek te gaan. Daarnaast is het belangrijk om u als begeleider niet normatief op te stellen en in te grijpen als jongeren dat wel doen.

1 De Graaf, Meijer, Poelman & Vanwesenbeeck, 2005

2 Zie ook Schaalma, Reinders & Kok, 2003

3 Zie hiervoor bijvoorbeeld het rapport 'Seks onder je 25e' (De Graaf, Meijer, Poelman & Vanwesenbeeck, 2005) of de daarop gebaseerde publicatie '101 vragen over jongeren en seks' (Gort, 2007)